

Latið okkum brúka skrivi- »frælsið«

Støðan hjá fiskivinnuni hevur í hesum døgum verið viðgjørd sum ongan tíð fyrr — á fundum, í bløðunum, í útvarpinum og nú eisini í sjónvarpinum.

Eisini støðan hjá føroysku pressuni hevur verið viðgjørd. Tað var í gjár, tá útvarpið legði fyrri við eini sending um føroysku bløðini.

Tað er at fegnast um, at áhugi tykist vera fyrri at fáa í gongd eitt breitt alment kjak um aktuellar samfelagsspurningar.

Tað eru annars nakrir mánaðir síðani, at undirritaði gjørdi vart við júst somu spurningar og setti fram eitt ynski um, at føroyingar gera brúk av tí skrivifrælsi, sum sigst vera galdandi í hesum landi.

Ílla bar til tá. Okkurt gleps í Dagblaðnum um, at ætlanin var at fremja sosialistisk áhugamál og gera álöp á privatir fyrirkøstur osfr. — og so var ikki meira um tað.

Síðani hevur onkur nevnt fyrri mær, at kanska vóru greinar mínar í so sakligar og hampuligar, og kanska var ov litið veiggi í teimum. Hetta er møguleiga ein røtt meting. Tað er tó spell at skula ásaðna, at føroyingar einans lata við seg koma, tá teir sjálvir verða »traðkaðir í andlitið«, verða spiltir út við ókvæmisorðum, verða snýttir o. l. Nógv av okkum velja heldur at sleyga og tosa ilt um hvønn annan í krókunum — heldur enn ærliga at siga sína hugsan, tó uttan so, at hon skal bera dām av vanvirðing.

Eg má spyrja, hvat virði okkara demokratiska samfelag við sínum mongu bløðum hevur, um vit ikki brúka henda møguleikan, at siga okkara hugsan um tað, sum vit eru ónøgd við og kundu ynskt óðrvísi í samfelagnum.

Vit eiga í heilum at seta

sjónarmið

Jan müller
blaðmaður
skrivur

fram spurningar til tað, sum fyriferst í samfelagnum, til teir, sum stýra og hava valdið — taka avgerðirnar og hava ábyrgdina.

Vit eiga at vera sjálvkritisk og kritisk mótevnis øðrum í ávísan mun — heldur enn blankt at skula góðtaka alt, sum fer fram rundan um okkum.

Hvørja trygd hevur t. d. vanligi borgarin fyrri, at tann ráðandi, tann mógvandi, tann útbúni, tann mentaði gera tað, sum er til samfelagsins besta!

Nú hava so eisini aðrir sett spólin í greytin og lagt upp til tjak um aktuellar samfelagsspurningar.

Nú var tað so Føroya Fiskasøla, sum skipaði fyrri fundum um fiskivinnuna. Tað er at fegnast um, at henda fyriteka tekur eitt tiltak stíg.

Skal eg so siga mína persónligu hugsan um hesar fundir, so vóru teir eitt sætt vónbrot. Ikki tí — fleiri áhugaverdir spurningar vóðu reistir av fyrilestrarhaldarunum. Men so heldur ikki meira. Tjak-ið aftaná var mest sum ein konstatering av gongdini higartil og síðani onkur ábreiðsla til Fiskasøluna.

Eg meti, at hetta so týðningarmikla tjak átti at verið tikið upp fyrri langari tíð síðani. Einstakir persónar hava trivið í pennin nú og tá, men uttan Føroya Fiskasølu,

sum selir nærum allan okkara útflutning, er lítill dugur í einum tjaki um fiskivinnu og framtíðar møguleikar.

Ti haldi eg tað so sannlíga var uppá tíðina, at Føroya Fiskasøla tók seg um reiggj og vildi vera við í einum tjaki um hesar spurningar. Orðtakið sigur, at neyðin drivur nakna konu at spinna!

Lat tað tó vera sagt, at úrslitið av fundunum kundi verið eitt heilt annað, um tilrættaleggingin hevði verið óðrvísi. T. d. vóru fundirnir mitt í viku — í besta streymi. Sostatt vóru flestu fiski- og útróðarmenn úti og høvdu ikki møguleika at vera við í tjakinum.

Hevði tað ikki verið meira hóskandi at lagt tilíkar fundir í vikuskiftinum og eisini nýtt eitt størri forum til at tjakast um hesar so týðningarmiklu spurningar. Eitt nú ítróttarhøllina! Hvi hesir fundir endiliga skuldu leggjast beint upp undir aðalfundin hjá Føroya Fiskasølu, dugi eg ikki at skilja. Jú, vist vóru nógv fiskasølufolk savnað í Havn um hetta mundið, men hvat við útróðarmenninum, sum ikki høvdu møguleika at vera við!

Eisini má ein spyrja, hvi ikki fiski- og útróðarmenn ella umboð fyrri leggjast vóru í panelinum!

Hetta var ein missur, haldi eg.

Nú man onkur yppa øksl og spyrja, hvat við blaðmenn vóru undir tjakinum í Læraraskúlahøllini, og hvi ein nú aftaná skal klikkja niður á Føroya Fiskasølu. Undirritaði var á fundinum fyrri at endurgeva (referera) teir til Sosialin, og sum so metti eg tað ikki vera mína uppgávu at seta fram spurningar eisini. Harafturimóti helt eg, at tað var rætt at lata tey mongu, sum vanligu ikki skriva í bløðunum, sleppa fram at siga sína hugsan. Spell var tað so, at tað vóru so fá av hesum fólki um tað fundinum.

Hvat viðvíkur at klikkja niður á Fiskasøluna, so má eg kortini vísa til, at fundirnir hava helst fingið betri umrøðu í pressuni, eisini Sosialinum, enn nakað annað mál hevur fingið fyrr.

Hvat fekk ein so burtur úr fundinum, nú ein hevur hoyrt frásøgnina 3 til 4 ferðir! Vóru teir eitt nógv gott íkast til eitt viðari orðaskifti um støðuna hjá fiskivinnuni og framtíðar møguleikarnar! Eg fari at ivast. Meginparturin av tí, sum kom fram, hevur verið frammi í pressuni fyrr. Tí væntaðu vit okkum okkurt heilt nýtt, ikki minst frá Fiskasølu síðu.

Men her er so tikin ein tráður upp, ið eg meti sum

blaðsins uppgávu at føra viðari.

Ætlanin er at hava sjónarmið um hesar spurningar hvønn leygardag nakað fram í tíðina. Mikudagar er so ætlanin at taka upp eitt orðaskifti um føroysku pressuna.

Eg meti hetta seinna orðaskiftið at hava eins stóran týðning, sum tað fyrsta. Vit liva í einum demokratiskum samfelag við m. a. skrivifrælsi! Men brúka vit hetta skrivifrælsið og sleppa vit at brúka tað, sum vit vilja!

Fær borgarin (við at lesa bløðini t. d.) tað innlit í samfelagslig mál, sum hann hevur rætt til og átti! Verða ikki nógvur politiskar avgerðir tiknar yvir høvðið á honum, uttan at borgarin hevur havt møguleika at fylgja við og sostatt gera sína meining galdandi um hann er fyrri ella ímóti!

Í hesum báðum førum hava vit heitt á fólk um at skriva, men onnur eru vælkomnir at ringja ella at skriva til blaðið um hesar spurningar.

Hóast Sosialurin í sínum politisku greinum, tvs. oddagreinum og viðmerkingum heldur seg til sosialdemokratisk sjónarmið og Javnaðarflokkin, so er ætlanin við hesum tjaki at fara tvørtur um øll flokspolitisk mark. Vit kunnu nevniliga øll vera

við til at birta nýtt liv í hesum samfelagnum uttan mun til, hvønn politiskan lit vit hava. Hóast tað er gott, at vit hava politiskar áskoðanir at halda okkum til, og ikki eru vingluskøltar frá degi til annan, so meti eg kortini, at alt ov nógv gott í hesum samfelagnum fer fyrri skeyti ella kemur ongantið fyrri seg orsakað av intolerantum og fanatiskum politiskum áskoðanum.

Skulu vit t. d. byggja eitt nýtt virki í Mykinesi, og hetta má metast at hava stóran bygdamenningsarligan og samfelagsligan týðning, tá kann tað ikki vera rætt, at hetta tiltak dettur niðurfyrr, tí vit orsakað av ymskum politiskum áskoðanum, ikki kunnu vera saman um at lyfta byrðarnar.

Alt og ofta spyrja vit fyrst, hvønn politiskan flokk ein hoyrir til — áðrenn vit spyrja, hvussu vit skulu loysa eitt mál til samfelagsins besta.

Tað skal tí vera vón mín, at tjakið — heldur enn at verja ávís einoygd politisk sjónarmið og fyrri tað persónlig — ber dām av ærligum, opnum og kritiskum innsløgum, har vit viðganga gjørd mistøk og har vit leggja øll kort á borðið. Nústandi tá kunnu vit leggja út árar og leggja til brots.